

разлога. Она је настала из упоређивања континенталног, пре свега француског са енглеским Уставом као изразитим примером неписаног устава. На тој подели су највише инсистирали енглески уставни писци да би истакли равноправни значај и постојање свог устава и уставности. Насупрот тврдњи неких континенталних писаца, пре свега француза Алексис Де Токвила да у Енглеској не постоји устав у уобичајеном смислу речи, Енглези (Џемс Брајс и др.) су развили своје схватање о уставу које се разликује од француског схватања устава. Тако су Енглези развили другачије, своје гледиште о уставу доказујући да оно француско није и једино. Тако устав постоји и онда кад није утврђен у писаном, формалном и прокламованом тексту, па право на назив устав имају и пракса, обичаји и конвенције уставног карактера.

Иако данас преовлађује писани устав, већина уставних писаца сматра да не постоји искључиво писан и искључиво неписан устав, већ да се ради о комбинацији писаних и неписаних елемената устава при чему је различит удео једних и других. Писани елементи у сваком случају преовлађују мада се срећу и неписани елементи, попут уставног обичаја.

2. ЧВРСТИ И МЕКИ УСТАВИ

Ова подела устава је изведена према процедуралној основи, начину, процедури промене једног устава – да ли се мења по тежем или лакшем поступку. И ова подела устава се везује за Џемса Брајса који је први употребио израз чврст (*rigid*) и мек (*flexibile*) и тиме поставио основу за разликовање устава на оне који се теже и оне који се лакше мењају, при чему би Велика Британија спадала у земље с меким уставом, где се не прави разлика између уставних и обичних закона. Ово гледиште о меким (гипким) уставима је израз енглеске праксе по којој се устав може не само заснивати и допуњавати конвенцијама, него и да се писани делови устава могу да мењају на исти начин на који су и донети, као обични закони. По овој подели, чврст чврст устав би био непроменљив или тешко променљив, док би мек устав био лак, лакше променљив устав.

Већина устава спада у категорију чврстих устава, с тим да и међу њима постоје разлике у степену чврстине с обзиром да су негде ти услови за промену устава нешто тежи од оних за промену обичних закона, док су негде веома тешки, тешко се испуњавају. Иако већина устава у свету